

Гриценко К.В., Черепанова А.В.

студенти 2 курсу юридичного факультету

Запорізького національного університету

Науковий керівник: Бостан Л.М., к.і.н., доцент

Запорізький національний університет

УКРАЇНСЬКЕ КОЗАЦТВО В ІСТОРІЇ ЗАРУБІЖНИХ ДЕРЖАВ

З ХХ ст. у світі стає поширеною тенденція до інтеграції, яка направлена на зближення та об'єднання будь-яких елементів (частин) в одне ціле. Інтеграційні процеси є дуже важливими в сучасному світі, через що виникають нові інтеграційні об'єднання, пов'язані з стратегічними, економічними, політичними та географічними мотивами. А оскільки Україна орієнтується на Європу, то звідси і виникає інтерес до історії української державності через призму Західної Європи, а саме до козаків. В цьому і полягає актуальність даної статті.

Впродовж багатьох років у наукових колах панувала думка про те, що українське козацтво бере свій початок з кінця XV ст. Як писав професор Михайло Грушевський, перша в історії офіційна згадка про дії козаків на морі й офіційна згадка про запорізьких козаків датується 1492 роком. Проте група дослідників на чолі з В.А. Смолієм в «Історії українського козацтва» зазначає, що козацтво виникло внаслідок міграційних процесів, потреби освоєння багатих земель, необхідності забезпечення функціонування торгівельних шляхів і оборони державних кордонів. На їх думку, появу козаків можна віднести ще до часів Київської Русі, володарі якої були зацікавлені в їх перебуванні та діяльності в степу. Це твердження є цілком логічним, тому що у 1240 році у «Таємній історії монголів» вперше було вжито слово «козак».

Наприкінці XVI – на початку XVII ст. в Західній Європі спостерігається збільшення кількості літератури про Україну, до того ж вона стає різноманітнішою і конкретнішою за змістом. Підтвердженням цього є величезна кількість творів та праць закордонних істориків, на основі яких у Західній Європі склалася певна система уявлень про Україну, батьківщину українських козаків. Серед них можна виділити праці: С. Герберштайна „Нотатки про Московію”, Л. Горецького «Опис війн Івонії, волоського воєводи», Й.І.Петриція „*Rerum in Polonia ac proecipue belli cum Osmano Turcurum Imperatore...*” (1637 р.), Гайє де Курменен „Подорож до Леванту”, М. Бодье „Загальна історія турків”.

Вже у XVI столітті Україна, яка входила до складу Речі Посполитої, починає відігравати важливу роль у міждержавних відносинах країн Старого Світу. У 1618 р. в Європі спалахнула так звана Тридцятилітня війна (1618-1648) між двома коаліціями держав. До католицької ліги входили Австрія, Іспанія, Польща, Ватикан, до Протестанської – Англія, Нідерландія, Данія,

Франція, Швеція, а з 30-х років XVII ст. приєдналася Росія. Ворогуючі сторони прагнули залучити на свій бік запорозьке, реєстрове і невизнане польським урядом українське козацтво, яке на той час зарекомендувало себе мобільною, високопрофесійною військовою силою.

Після вступу Франції у війну з Іспанією у 1635 р. австрійський імператор запросив на допомогу українських козаків. Вони успішно діяли в тилу французьких військ, громили загони фуражирів і частин, що відстали. Запорожці сприяли успіхові союзницьких військ, внаслідок чого французька армія була змушена залишити Бельгію. На полях Франції українські козаки примножили свою лицарську славу. Навіть колишні противники мусили визнати мужність і високу військову вправність українських найманців. Граф де-Брежі у 1644 р. писав кардиналу Мазаріні, що вони були дуже відважними вояками, непоганими вершниками, досконалою піхотою та здатними до захисту фортець.

Важливу роль зіграли козаки і у воєнних діях на території Московської держави. Саме козацтво стало тією рушійною силою, без якої неможливим були усі перемоги Московської держави. Саме за допомогою козацьких загонів було підписано не мало мирних договорів між польською стороною та Москвою. У перебігу подій Хотинської війни, українські козаки зіграли вирішальну роль. Вони захистили Україну і Польщу від завоювання Туреччиною, стали непереборною перешкодою на шляху дальшої експансії войовничого ісламізму на Європейський континент, але за свої мужність і героїзм нічого не отримали.

Цікавою є історична згадка про появу козаків в Америці у XVII ст. під проводом Дж.Смітта – видатною постаттю англійської і американської історії того часу. У своїх спогадах Смітт описує Лаврентія Богуна – українського козака, цирулика і лікаря. Перебуваючи в Америці козаки познайомилися з новою культурою та привезли її надбання до рідної землі. Мова йде про тютюн, який козаки привезли до України ще на початку XVII ст. Підтвердженням цього є відома пісня „Ой, на горі та й жінці жнуть”, де говориться, що козацький гетьман Сагайдачний закурив люльку, а потім проміняв жінку на тютюн та люльку.

Проаналізувавши наведені факти, можна зробити висновок – уявлення про українців і Україну закордоном почало складатися задовго до сьогодення завдяки козацтву. Саме тому ми, спираючись на досвід наших предків, маємо і зараз докласти усіх зусиль для того, щоб наша держава була гідним суб'єктом на політичній арені, яку б поважала міжнародна спільнота.

Демченко Ю.О.

студентка 4 курсу Запорізького
національного університету,
Наук. керівник: Борщевська Г.Е.,
старший викладач кафедри
цивільного права ЗНУ